

Jan Charytński

Przedmowa

Studia Katechetyczne 2, 7-8

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEDMOWA

Czytelnicy pierwszego tomu "Studia katechetyczne", być może zainteresowani jego treścią związaną ze współczesną tematyką katechetyczną, mogą czuć się zawiedzeni zawartością drugiego tomu. Czy nie szkoda czasu na historię, gdy tyle mamy do rozwiązania problemów aktualnych? Może jednak warto postawić i drugie pytanie: jakie znaczenie mają badania historyczne właśnie dla szukania rozwiązań sytuacji aktualnych?

W dyskusjach katechetycznych często używa się argumentu: taka jest wiekowa tradycja. Wszyscy jednak, zwłaszcza nauczyciele i katecheci, skłonni jesteśmy uważać za tradycję te ujęcia i formy, z jakimi zrosiliśmy się od naszego dzieciństwa, a jeszcze bardziej podczas naszych studiów i pierwszych kroków samodzielnych w praktyce katechetycznej. Dopiero jednak badania historyczne pozwalają rozróżnić elementy liczące sobie pięćdziesiąt, sto czy dwieście lat od tych, które na prawdę trwają w Kościele od jego początku.

Jednocześnie badania historyczne poszerzają nasze perspektywy w spojrzeniu również na nowe tendencje czy kierunki, pojawiające się w naszych czasach. Dzięki badaniom historycznym bowiem odkrywamy pewien ruch wahadłowy w preferowaniu różnych zagadnień. Zainteresowanie treścią katechezy ustępuje miejsca skupieniu się na podmiocie, by powrócić po pewnym czasie niejako od nowa, choć już w nieco zmienionej postaci, i znów ustąpić zafascynowaniu psychologią czy pedagogiką w jej nowej formie. Przesunięcia takie można odkryć również w odniesieniu do treści katechetycznych, a zwłaszcza Pisma świętego i teologii. Dzięki historii stajemy się bardziej obiektywni w ocenie i bardziej ostrożni w realizacji.

Badania historyczne pozwalają nam odkryć także zależność form katechetycznych od doraźnej sytuacji wewnątrzkościelnej, a także od konkretnego ujmowania stosunku Kościół-świat w danym okresie. Bardziej jesteśmy wtedy skłonni szukać tego rodzaju uwarunkowań w naszej epoce, a także łatwiej dostrzegamy związek katechezy z kulturą danego kraju.

Dlatego właśnie katedra katechetyki Akademii Teologii Katolickiej prowadzi badania w zakresie historii katechetyki i katechezy. Drugi

tom "Studiów katechetycznych" przekazuje czytelnikom dwie pierwsze publikacje z tej dziedziny. Oczywiście, czytelnik nie znajdzie w obecnym tomie odpowiedzi na wszystkie powyżej postawione pytania. Potrzeba bowiem będzie wielu innych prac monograficznych. Niektóre już czekają na wydanie. Inne są dopiero w przygotowaniu. Będziemy starali się kolejno udostępniać je polskim katechetom. Do tego czasu bowiem nie posiadamy historii polskiej katechetyki i katechezy. Wszystkie próby bardziej całościowego ujmowania tego zagadnienia, jakie ukazały się drukiem, są niepełne, czasami zawierają błędne informacje, a na pewno są ubogie i nie oddają rzeczywistości o wiele bogatszej. Dlatego właśnie obraliśmy drogę opracowań monograficznych.

Obecny tom przedstawia oba zakresy badań. Pierwsza praca ukazuje nam początki w naszym kraju katechetyki jako nauki uniwersyteckiej. Dalsze prace będą usiłowały kontynuować tę linię. Druga praca natomiast przybliży nam działalność i osobę pedagoga-katechetki mało znanej, albo znanej jedynie w wąskich kręgach. Charakterystyczną dla niej była przede wszystkim postawa twórcza, tak istotna dla działalności wychowawczo-katechetycznej.

Autorem pierwszej rozprawy jest ks. dr Stanisław Pawlina, współpracujący z Akademią w dziedzinie wydawnictw bibliograficznych, a jednocześnie czynny w organizowaniu naszych kursów homiletyczno-katechetyczno-liturgicznych. Autorka drugiej rozprawy, S. mgr Eleonora Henschke, jest wykładowcą w Akademii. Prowadzi zajęcia w nowej jeszcze dziedzinie a mianowicie związków między literaturą, zwłaszcza dziecięcą i młodzieżową, a katechezą. Jest również współpracownikiem zespołu wydającego przy ATK podręczniki metodyczne dla katechety.

ks. Jan Charytański SJ - Warszawa